

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ בא, ח' שבט, ה'תשל"ו

חלק ב – יוצא לאור לש"פ בא, יו"ד שבט, ה'תשפ"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

לעילוי נשמת

מרת שרה בהרה"ח ר' אליהו ז"ל

נלבי"ע י"ז שבט, ה'תשכ"ג

הרה"ח הרה"ת ר' ברוך בהרה"ח ר' צבי הירש ז"ל

נלבי"ע כ"ף תשרי, ה'תשמ"ז

שיפרין

ת"נ צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות בנו

הרה"ת ר' צבי הירש ומשפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

שיפרין

הנני מסגיר בזה קונטרס שהוצאנו לאור בסמיכות ליום ההילולא ובו מאמר
 "אין הקב"ה בא בטרוניא", שחיבה יתרה נודעת לו מכ"ק מו"ח אדמו"ר.

בכבוד וברכה.

* * *

נ.ב. נודעתי אשר יש לכהדר"ג מאמר כתוב על אדות החילזון, וכמדומה
 שבשפה הצרפתית. ואתענין אם אפשר להשיגו ובאיזה אופן.

❁ ❁ ❁

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בא, יום הבהיר יו"ד שבט הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק
 שני מהתוועדות ש"פ בא, ח' שבט ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה. חלק ראשון י"ל
 לש"פ וארא, ג' שבט.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו
 נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק וארא, ה'תשפ"ד,
 ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2024 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2024

Printed in the United States of America

קונטרס .. מאמר "אין הקב"ה בא בטרוניא": תרפ"ה (קונטרס קה). נדפס בסה"מ קונטרסים
 ח"ג ע' קטו ואילך.

שחיבה יתרה נודעת לו מכ"ק מו"ח אדמו"ר: "שאמרו — אף אם באיזה שינויים — כמה
 פעמים, העתיקו וכתבו גם באידית, הביאו בכמה שיחות ומכתבים ובו חזר לשלחו בתור תשורה
 לתלמידי תומכי-תמימים-ליובאוויטש אשר בווארשא" — הקדמת רבינו שם (כא טבת
 ה'תשי"ג). וש"נ.

נ.ב. נודעתי .. החילזון .. ובאיזה אופן: קטע זה — למהוררי"א הלוי הערצאג.
 יש לכהדר"ג מאמר כתוב על אדות החילזון: סקירה אודות מחקריו בנושא התכלת וזיהוי
 החלזון (אותם החל לערוך בצעירותו, בהיותו בצרפת ובאנגליא), ורשימת פרסומיו הרבים
 (באנגלית ובלה"ק) בנושא התכלת — ראה ספר משואה ליצחק ח"א ע' 306 ואילך ("תכלת
 בציצית — מחקרו של הגרי"א הרצוג").

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ברכה לבריאות הנכונה בגשמיות וברוחניות.

ני"ב: מוסג"פ חוברת חלק מעבודת חב"ד בשפת המדינה שתקותי שיענין אותנו וגם אפשר שתהי' לתועלת.

ג

בי"ה, ו' שבט, ה'תשי"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני בזה בתודה חמה קבלת מברק ברכת כהדר"ג שליט"א למסיבה השנתית של ישיבות תומכי-תמימים בארצות הברית. כן יזכה השם יתברך ויתעלה את כל אחד ואחד מאתנו לעשות ככל יכלתו ואפשרותו להגדיל תורה ולהאדירה.

בקשר ליום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ביו"ד שבט הבע"ל, ובידעי את היחס של כהדר"ג שליט"א אליו ואל פעולותיו,

חוברת חלק מעבודת חב"ד בשפת המדינה: Outlines of the Social and Communal Work of Chabad-Lubavitch — קה"ת, תשי"ג.

ג

בנוסח זה (ודומה) נשלח אל: (1) כבוד הרב הגאון המפורסם חו"ב סוע"ה סדרן ופלפלן ווי"ח אי"א בעל מדות תרומיות איש אשכולות דורש טוב לעמו וכו' וכו' מהוררי"א הלוי שליט"א הערצאָג — רב ראשי* (2) כבוד הרב הגאון המפורסם ווי"ח אי"א נוי"ג עוסק בצרכי ציבור באמונה איש חי רב פעלים בעל מדות תרומיות וכו' מהור"ר בן ציון מאיר חי שליט"א עוזיאל — ראשון לציון, רב ראשי* (3) הרב הגאון ווי"ח אי"א נוי"ג איש רב פעלים עוסק בצרכי ציבור להגדיל תורה ולהאדירה וכו' כהדר"ג מוהר"ר זלמן שליט"א סאַראָצקין*.
למסיבה השנתית של ישיבות תומכי-תמימים בארצות הברית: ראה אגרת למשתתפי המסיבה — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקמ (בשנים בשבט, ה'תשי"ג). וראה גם אג"ק ח"ז אגרת א'תתקלד. חכ"א אגרת ז'תתקלה. תו"מ התוועדות ח"ז (תשי"ג ח"א) ע' 16 ואילך, ובהנסמך שם ע' 20 הערה 17.
להגדיל תורה ולהאדירה: ע"פ ישעי' מב, כא.

א) אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ג אגרת ד'שו, ובהנסמך בהערות שם. אגרות כ"ק אדמו"ר מהוררי"צ נ"ע אליו — אג"ק שלו ח"ד אגרת ה'שלה, ובהנסמך בהערות שם.
ב) אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ז אגרת ב'קנ, ובהנסמך בהערות שם. אגרות כ"ק אדמו"ר מהוררי"צ נ"ע אליו — אג"ק שלו ח"ז אגרת ג'שמה, ובהנסמך בהערות שם.
ג) מראשי ועד הישיבות באהקת"ו. ראה אודותיו אג"ק אדמו"ר מהוררי"צ ח"ב אגרת תקצח (ע' תנה). ח"ז אגרת ב"ט (ע' רכג). ב'כא (ע' רכו). ב'פ (ע' שיז). ח"ז אגרת ג'תרומ (בנספח — ס"ע שיד ואילך). אג"ק ח"ב אגרת שנו (ס"ה). ובכ"מ.

יג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה באתי לגני אחותי כלה (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

יד. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק¹⁰¹ "ועברתי בארץ מצרים וגו'", "כמלך העובר ממקום למקום ובהעברה אחת וברגע אחד כולן לוקין"¹⁰² — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ו ע' 45 ואילך.

טו. אך עדיין יש צורך לבאר מ"ש "ועברתי בארץ מצרים גו'" — שלכאורה מיותר, שהרי הכתוב הי' יכול לומר מיד "והכיתי כל בכור בארץ מצרים"¹⁰³ (ועד"ז בפסוק¹⁰⁴ "אני יוצא בתוך מצרים", שלכאורה מיותר, שהרי הכתוב הי' יכול לומר מיד "ומת כל בכור בארץ מצרים"): לכאורה יש לומר שהפירוש בזה מובן ע"פ מה שרש"י פירש כבר על הפסוק¹⁰⁵ "ארדה נא" (דלכאורה לא הוצרך הקב"ה לכך, אלא) "ללמד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראי", ומוסיף "כמו שפירשתי בפרשת הפלגה" — "וירד ה' לראות"¹⁰⁶, "לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד

הוא", אלא כפי שאמר הקב"ה "בחצות" — פרש"י שם יא, ד, ולכן צריך רש"י להוסיף ולהבהיר ש"בהעברה אחת וברגע אחד** כולן (כל בכורי מצרים) לוקין" (ראה גם נחלת יעקב בפרש"י כאן — הובא בלקו"ש שבפנים בתחלתו).

103 אבל אין לומר שכוונת רש"י לתרץ קושיא זו, כי נוסף לכך שעפ"ז הי' צריך להעתיק מהפסוק עם את התיבות "בארץ מצרים", עפ"ז הי' צריך לפרש גם מ"ש "אני יוצא בתוך מצרים", וכיון ששם לא פירש רש"י מאומה, עכצ"ל, שאין זו קושיא בפשוטו של מקרא.

104 יא, ד.

105 וירא יח, כא.

106 נח יא, ה.

** ואינו מסתפק לומר רק "ברגע אחד" — כיון שלשון הכתוב הוא "ועברתי", ולכן מקדים "בהעברה אחת"; אבל "העברה אחת" יכולה להיות במשך זמן מסויים, ולכן מוסיף "וברגע אחד".

101 פרשתנו יב, יב.
102 נתבאר גם שיש לפרש שכוונת רש"י לתרץ מ"ש "ועברתי", דהיינו הקב"ה בעצמו, ולא כפי שפירש בפסוק (שם, כט) "וה' הכה גו'", "וה' הוא ובית דינו" — כיון שזהו "כמלך העובר ממקום למקום", שאינו הולך לבדו אלא עם כל הפמליא שלו, שריו ועבדיו וכו'*, וכל מה שהם עושים נקרא ע"ש המלך (ראה לקו"ש שבפנים ס"ב). אמנם, במלך העובר ממקום למקום, הרי זה דורש משך זמן כו', ואילו בנדוד, מתו כל בכורי מצרים ברגע אחד — "בחצי הלילה" ("לא כפי שאמר משה כחצות, דמשמע סמוך לו, שמה יטעו איצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי

* כפי שמצינו באבימלך שהלך ליצחק ביחד עם "אחוזת מרעהו ופיכול שר צבאו" (תולדות כו, כו), ועד"ז מצינו באברהם: "ויקח את שני נעריו אתו" (וירא כב, ג), ובפירש"י: "שארין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך בלא ב' אנשים"; ועאכ"כ בנוגע למלך מלכי המלכים הקב"ה — "הוא ובית דינו".

לדיינים שלא ירשיעו הנידון עד שיראו ויבינו; ועפ"ז יש לפרש גם מ"ש כאן "ועברתי", ו"אני יוצא".

אבל כד דייקת שפיר, לא זקוקים לכך, כי:

בנוגע ללשון יציאה — שזהו הלשון בפסוק "אני יוצא בתוך מצרים" — כבר פירש רש"י על הפסוק¹⁰⁷ "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים", ש"לפי פשוטו, הוציאו מאהלו לחוץ לראות הכוכבים, ולפי מדרשו, אמר לו צא מאצטגנינות שלך וכו'", והיינו, שענין היציאה אינו מוכרח להיות כפשוטו, אלא יכול להתפרש גם כמובן של יציאה למעמד ומצב אחר — ממהלך המחשבה אחד למשנהו, ממצב של אצטגנינות למצב של "והאמין בה" ויחשבה לו צדקה"¹⁰⁸, שגם ענין כזה נקרא בלשון יציאה.

ועפ"ז מובן גם הפירוש במ"ש "אני יוצא בתוך מצרים", וכן "ועברתי בארץ מצרים", שהכוונה היא ליציאה והעברה למעמד ומצב אחר:

על הפסוק¹⁰⁹ "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים", מפרש רש"י: "חוץ לכרך. או אינו אלא בתוך הכרך, ת"ל כצאתי את העיר וגו'¹¹⁰, ומה תפלה קלה לא התפלל בתוך הכרך, לפי שהיתה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כ"ש" (בתמי').

ואם הדברים אמורים בנוגע לכללות הכרך — הרי מובן במכ"ש וק"ו איך הי' המעמד ומצב בכיתו של מצרי!

וכיון שכן, נשאלת השאלה: איך יכול הקב"ה לבוא "בתוך מצרים", ולעבור (לא רק כמבוי אחד בלבד, אלא) מבית לבית כו'¹¹¹ — בה בשעה שבתי מצרים היו מלאים גילולים!?

ולכן מקדים הכתוב "אני יוצא בתוך מצרים", "ועברתי בארץ מצרים" — שהקב"ה יוצא ממעמדו ומצבו הקודם ועובר למעמד ומצב אחר, כדי שיוכל לבוא "בתוך מצרים".

טז. ויש להוסיף, שבפירושו רש"י זה יש ענין ששייך להלכה (כמדובר כמ"פ¹¹² שבפירושו רש"י נרמזו גם "ענינים מופלאים"¹¹³ בשאר חלקי התורה וגם ע"ד ההלכה) — בנוגע להוצאה והכנסה בשבת:

(107) לך לך טו, ה.
 (108) שם, ו.
 (109) פרשתנו יב, א.
 (110) וארא ט, כט.
 (111) ראה לקו"ש שבפנים שם.
 (112) ראה כללי רש"י (כפ"ח תשע"ח)
 פ"ח. וש"נ.
 (113) של"ה קפא, א.

ב

בי"ה, ו' שבט תשי"ג
 ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה"ר יצחק יעקב שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו בעתו ומני אז לא שמעתי ממנו, ואקוה שזהו סימן טוב שהכל הולך כשורה ובסדר המתאים, ואשמח לקרות במכתבו בפירוש עדי"ז.

(ב) ובפרט נהניתי ממה שכתב במכתבו ששמח בחלקו, והשי"ת יעזרו ששמחתו תתגדל ויתגדל החלק ג"כ, וכמרו"ל שכשפותחים תחלה כחודה של מחט פותחים לו כפתחו של אולם.

(ג) מזכיר במכתבו, שהלאייער אמר לו שצריך לשלוח העתקה מצוואה לבניו שיחיו, הנה אם החוק דורש כזאת או לטעמים אחרים, איני רואה מפני מה לא יעשה כן.

(ד) אחר השי"ק ביום שני יו"ד שבט, הוא יאָרצייט כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, שאצל חסידים הוא יום הילולא, שהוא עת רצון ויום סגולה להתחזק בהחלטות טובות לתורה לעבודה ולגמילות חסדים, ובמילא ממשיך ברכה והצלחה בענינים הנחוצים ובפרט בבריאות.

ב

מוה"ר יצחק יעקב: נעלסאָן, דענווער. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ט אגרת ז'קעח, ובהנסמן בהערות שם.

ששמח בחלקו: ראה אבות רפ"ד.

ששמחתו תתגדל ויתגדל החלק: ראה גם אגרת אליו — אג"ק ח"ח אגרת ב'ש. וכמרו"ל שכשפותחים .. כחודה של מחט .. כפתחו של אולם: ראה שהש"ר פ"ה, ב. וראה לקו"ש ח"א ע' 191 הערה 17. וש"נ. שהלאייער: = העו"ד.

יאָרצייט .. שאצל חסידים הוא יום הילולא: ראה עדי"ז שיחת יום ב' דחה"ש תשי"ג (תו"מ התוועדויות ח"ח — תשי"ג ח"ב — ע' 239). ועוד. וראה שיחות יו"ד שבט תשי"א; תשט"ו; תשט"ז; תשי"ט; תשכ"ט; תשל"ד (תו"מ התוועדויות ח"ב — תשי"א ח"א — ע' 206; ח"ג — תשט"ו ח"א — ע' 217 ואילך; חט"ז — תשט"ז ח"ב — ס"ע 41 ואילך; חכ"ה — תשי"ט ח"ב — ע' 26 ואילך; חני"ה — תשכ"ט ח"ב — ס"ע 211 ואילך; חע"ה — תשל"ד ח"ב — ע' 118 ואילך). אג"ק ח"ט אגרת ז'קצד (ס"ב). ובכ"מ.

יום הילולא, שהוא .. יום סגולה כו': ראה עדי"ז אג"ק ח"ד אגרת תתפד (ראש חודש שבט, ה'תשי"א). ובכ"מ. וראה שיחת יו"ד שבט תש"כ (תו"מ התוועדויות חכ"ז — תש"כ ח"א — ע' 300 ואילך). ובכ"מ.

לתורה לעבודה ולגמילות חסדים: ראה אבות פ"א מ"ב.

הוספה

א

בי"ה, ו' שבט תשי"ג
ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר דוד שי

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי מכתבו מו' פי וארא (בו מזכיר שכתב אלי בז' כסלו
וכנראה שמכתבו האי לא הגיע אלי) וכותב ע"ד נתוח לעין:

הנה כשאהי על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ
זי"ע נשיא ישראל, ביום ההילולא שלו ביום שני יו"ד שבט הבע"ל, אזכירו
לרפואה קרובה, ופשיטא שכת"ר מצדו צריך להיות חזק בבטחונו בהשי"ת
הרופא כל בשר ומפליא לעשות שישלח דברו וירפאהו עיי איש פלוני ואופן פלוני
והתורה נתנה רשות (שפירושו ג"כ יכולת וכח) לרופא לרפאות, ובטחונו בה' צריך
להיות בשמחה וכמבואר בזהר הקי פי ואתה תצוה גוי למאור: איהו קיימא
בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין לי מעילא כו' חדוה דבר נש משיך לגבי
חדוה אחרא עילאה (פקד, ב).

המברכו ברפוי"ק ובתוספת אומץ בעבודתו בקדש בכלל ובמוסד שע"ש
כ"ק מו"ח אדמו"ר נקראים בפרט מתוך הרחבה.

א

מוה"ר דוד: באוזאגלא, קסבלנקה. אודותיו ראה ספר "מזמור לדוד" (משיריו ופיוטיו –
ירושלים, תנש"א) ע' יג ואילך ("רבי דוד בוזגלו זצ"ל – תולדות חייו ויצירתו").
נתוח לעין: לאחר שסבל מאיבוד מאור עיניו רח"ל (ראה שם ע' כג ואילך).
הרופא כל בשר ומפליא לעשות: ברכת אשר יצר (מברכות ס, ב).
שישלח דברו וירפאהו: ע"פ תהלים קז, כ.
והתורה נתנה רשות... לרופא לרפאות: ברכות ס, סע"א. וש"נ.
ובמוסד שע"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר נקראים: אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש.

איתא ברוקח¹¹⁴: "אני יוצא בתוך מצרים, מלמד שהכנסה קרוי
יציאה".

כלומר: כוונת הכתוב "אני יוצא בתוך מצרים" היא – שהקב"ה
נכנס בתוך מצרים (ולכן נאמר "בתוך מצרים", ולא "לתוך מצרים", לפי
שהלשון "בתוך" נופל על כניסה, משא"כ על יציאה נופל הלשון
"לתוך"), וכיון שנאמר הלשון "יוצא", הרי מובן ש"יוצא" יכול להתפרש
גם במובן של כניסה. ומזה ילפינן שגם הכנסה קרוי הוצאה.

אבל בנוגע לפירוש רש"י בפשוטו של מקרא, אין להוכיח מזה שגם
כניסה נקראת יציאה, כיון ש"אני יוצא" לא קאי על הכניסה במצרים,
אלא על היציאה ממעמד ומצב הקודם, שרק אז יוכל לבוא בתוך מצרים
(כנ"ל סט"ו).

יז. וכמו"כ יש בפירוש רש"י זה "יינה של תורה"¹¹⁵:

מבואר בחסידות¹¹⁶ איך שייך שהקב"ה יהי' במצרים – אפילו
מצרים מלשון מיצרים וגבולים, כולל גם מיצרים וגבולים דקדושה,
ועאכו"כ מצרים כפשוטו – שזה נעשה ע"י שהקב"ה מתלבש בלבוש
כו', שעל ידו יוכל להיות במצרים.

ועפ"ז מובן דיוק הלשון "בתוך מצרים" ו"בארץ מצרים", כיון
שביחס להתלבשות בלבוש מתאים הלשון "בתוך" ו"בארץ", ולא "לתוך"
ו"לארץ".

יח. בנוגע להערות אדמו"ר על הזהר – ישנו מאמר הזהר ששייך
למבצע מזוזה – בנוגע למ"ש בפרשתנו¹¹⁷ "וראה את הדם על המשקוף
ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם
לנגוף", שדוגמתו היא השמירה דמזוזה, ש"עבד בר נש ביתא וקודשא
ברין הוא אמר לי' כתוב שמי ושוי לפתחך ואת שרי לגו ביתא ואנא
אותיב לבר בפתחך לנטרא לך"¹¹⁸:

הביאור במ"ש בלקוטי לוי"צ¹¹⁹ "שלכאורה יותר קרוב לפרש
ששמי קאי על השם שדי שבחוק המזוזה שהוא השומר, ר"ת שומר

(117) שם, כג.

(114) הלי' שבת סצ"ג.

(118) זח"ב לו, רע"א.

(115) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 137 [ריש ע']

(119) הערות לזח"ב ע' נט. וראה גם

[149]. תרצ"ז ס"ע 197 [ע' 212] – נעתק

שיחת ש"פ בא, יו"ד שבט תשל"ג סי"א

ב"היום יום" כט שבט.

ואילך (תו"מ חע"א ס"ע 71 ואילך).

(116) ראה סה"מ תרכ"ט ע' קעב [קצ]

ואילך.

דלתות ישראל¹²⁰, ואעפ"כ מקדים שישנו פי' הנצו"א ש"שמי קאי על מזוזה גימט' אד", אף ש"הרי תיבת מזוזה וכן שם אד' אין נכתב במזוזה ואיך אמר כתוב שמי" — כיון שיש בו יתרון, ש"שמי" קאי לא רק על ענין פרטי במזוזה, אלא על כללות ענין המזוזה; וקשור גם עם המבואר בסידור¹²¹ שמזוזה כוללת¹²² ושקולה כנגד כל המצוות¹²³, להיותה בחי' אור מקיף כללי, וזהו גם ענין ה"שם", שבלשון הזהר והמקובלים נקרא "אור", שאין בו התחלקות — נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ט ע' 121 בשוה"ג להערה 7.

יט. ובהמשך לזה הנה כאן המקום להזכיר בנוגע למבצע מזוזה — דכיון שבזהר דפרשת בא (שלומדים ביום הש"ק, שזהו הזמן המתאים ללימוד פנימיות התורה¹²⁴, החל מלימוד הזהר) מדובר אודות ענין המזוזה — והרי כל דבר הוא בהשגחה פרטית — הרי זה מורה שזהו הזמן שצריך לעסוק במבצע מזוזה, ועד שזה נעשה השער והצינור שעל ידו עולים שאר הענינים [ע"ד הענין ד"במאי הוי זהיר טפ"י¹²⁵, "טפ"י דייקא, יותר משאר הענינים, שזה נעשה השער שעל ידו עולים ומאירים כל שאר הענינים], כאמור לעיל שמזוזה כוללת ושקולה כנגד כל המצוות.

וכמו"כ צריך לעסוק בשאר המבצעים, שגם הם מצוות כלליות:

מבצע תורה — ש"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה¹²⁶,

מבצע תפילין — כדברי הגמרא במסכת קידושין¹²⁷ ש"הוקשה כל התורה כולה לתפילין",

מבצע צדקה — ש"שקולה כנגד כל המצוות¹²⁸,

וכיון שאינו רוצה לעשות זאת בגלל שאינו רוצה להתייגע כו', הנה במקום להתנהג כמו חבירו, מעדיף לומר שאין זו הכוונה!

והבחינה על זה — שלא אמר לכתחילה שאסור להדפיס בעיתון, אלא רק לאחר שתבעו ממנו לעסוק בהפצת המעיינות, התחיל לטעון שאין זו הכוונה... וכידוע הסיפור¹⁷¹ אודות הרה"צ ר' נחום מטשערנאביל, שלאחרי שהחליט ליתן לפלוני סכום כסף גדול, עלתה סברא במחשבתו שמוטב לחלקו לכמה עניים, וכדי לידע אם מחשבה זו היא מצד הקדושה אם לאו, היתה אצלו ה"בחינה" — מתי נפלה לו מחשבה זו, שהי' זה רק לאחרי שהחליט ליתנו לפלוני, ומזה הבין שמחשבה זו אינה מצד הקדושה.

וכאמור לעיל: זוהי בפירוש הכוונה — כפי שראינו בהנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר, בריגא, בוורשא וכאן בארה"ב, והמפורסמות אין צריכים ראי'; ועי"ז גורמים נחת רוח אמיתי.

ויה"ר שע"י הפצת המעיינות נזכה לקיום היעוד שהולכים לקרוא עתה בפי' בשלח¹⁷²: "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", שתרגומו "בריש גלי", וכידוע¹⁷³ ש"בריש" ר"ת רשב"י, ש"בהאי חיבורא דילך — פנימיות התורה — יפקון מן גלותא ברחמין¹⁷⁴, ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן את המזונות להרה"ח ר' מרדכי מענטליק. לאחר תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "עוצו עצה ותופר". ומיד לאח"ז התפללו תפלת ערבית].

תו"מ חע"ו ע' 379).

(123) ולהעיר, שלע"ע לא מצאתי את המקור לזה (ראה גם התוועדיות תשמ"ה ח"א ס"ע 210. וש"נ), אבל כיון שכך כותב אדמו"ר האמצעי, הרי בודאי כן הוא.

(124) ראה אג"ק אדמו"ר מהר"ש ע' יג. קונטרס עה"ח ספכ"ה.

(125) שבת ק"ח, ב. וראה גם לעיל ס"ע 83. וש"נ.

(126) קידושין מ, ב. וש"נ.

(127) לה, א. וש"נ.

(128) ב"ב ט, א. וראה תניא פל"ז (מח,

120) ויתירה מזה, שפעולת השמירה היא גם כשהאדם יוצא מחוץ לבית, כדאיתא בזהר במ"א (ח"ג רסג, ב. רסו, ב) שעו"נ (תהלים קכא, ח) "ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם".

(121) עם דא"ח — שער החנוכה ערה, א (תב, רע"א, ובהנסמן שם).

(122) נוסף לכך שבכל מצוה ישנה התכללות דכל המצוות, שזהו הטעם לכך ש"העוסק במצוה פטור מן המצוה" (סוכה כה, סע"א. וש"נ), כיון שבמצוה שמקיים כלולים כל שאר המצוות (נסמן לעיל ע' ...).

— כי, ההתכללות שבכל המצוות היא בהעלם, ואילו במזוזה הרי זה בגילוי (ראה גם

(171) סה"ש תש"ג ע' 67 ואילך.

תו"מ חע"ה ע' 94. וש"נ.

(172) יד, ח.

(174) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונת'

(173) דגל מחנה אפרים עה"פ. וראה גם בתניא אגה"ק סכ"ו.

שאינ רצונו להתלכש בלבושים הדרושים כדי לצאת ולעסוק בקירוב רחוקים, באמרו: "פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם"¹⁶⁷.

ובכן, נוסף לכך ש"דיו לעבד שיהא כרבו", שלקב"ה "מתאים" להתלכש בלבושים מיוחדים כדי להציל את בני" — אומרים לו: איך אתה נוהג כבוד בעצמך לומר "פשטתי את כתנתי גו" רחצתי את רגלי וגו'", בה בשעה שהשארית יהודי ברחוב ("אין גאס"), ששם קר ומלוכלך ("קלאַט און שמוציק") וכו', ככל הלשונות שנאמרו על ג' קליפות הטמאות, ומספיק גם מה שנאמר בנוגע לקליפת נוגה... — למאי נפק"מ אם "פשטתי את כתנתי וגו'", בה בשעה שנשאר בחוץ יהודי, בן אברהם יצחק ויעקב, ובפרט לאחר מ"ת, אשר "מי יודע גדולתן ומעלתן", ובכל אופן — "כולן מתאימות ואב א' לכולנה" (כמבואר בתניא פרק לב), ולכן עליו להלביש את הלבוש ולצאת לקרב אותו, ולא להתפעל משום דבר, כיון שצריך לדעת שהוא לא הולך לבד, אלא הקב"ה הולך לפניו, וכפי שאמר הקב"ה למשה (בשעה שהתיירא מפני התוקף של קליפת פרעה): "בא אל פרעה"¹⁶⁸, בא עמי!

ובפרט שענין זה נוגע גם לגאולה — שהרי על הגאולה העתידה נאמר¹⁶⁹ "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", באופן שאפילו יהודי אחד לא ישאר בגלות, כפי שהי' ביצי"מ, שאפילו יהודי אחד לא נשאר בגלות¹⁷⁰, ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁶³, וכיון שכן, הרי נוגע קירובו של כל אחד מישראל, וכל זמן שנשאר יהודי אחד שלא נתקרב עדיין, הרי זה מעכב את הגאולה של שישים רבוא נש"י, יחד עם כל הניצוצות וכו'.

ולכן צריך לעסוק בהפצת המעיינות כו', כולל גם ע"י הדפסה בעיתונים — לא כפי שאמר פלוני שאסור להדפיס בעיתונים עניני תורה וכו' [וישנם כאלו ששומעים זאת ושותקים ולא אומרים כלום, שבמדה מסויימת הרי זה גרוע עוד יותר], ומוסיף לומר שלא זו היא הכוונה כו' — זוהי בפירוש הכוונה, שהרי לולי זאת לא היו מרשים להדפיס בעיתון.

הסיבה לכך שפלוני אומר שאין זו הכוונה וכו', היא, בגלל שתובעים ממנו שגם הוא יעשה משהו בהפצת המעיינות, כמו חבירו,

(167) לשון הכתוב — שה"ש ה, ג.
(168) ריש פרשתנו. וראה זח"ב לד, א.
(169) ישעי' כז, יב.
(170) ראה גם

מבצע בית מלא ספרים — שבספרים לומדים עניני התורה, מבצע כשרות — שע"י אכילת מאכלים כשרים שנעשים דם ובשר כבשרו, נעשה אצלו "אידישע" דם ובשר, ולכן הרי זה נוגע לכל הענינים, מבצע טהרת המשפחה — שע"י נולד גוף טהור וקדוש, ובמכ"ש מפעולת הענין דקידוש אביו כו' (כמבואר בתניא¹²⁹),

ו"מבצע נרות שבת קודש" — שהרי כללות הענין "נר מצוה ותורה אור"¹³⁰ שנאמר על כל המצוות, קשור במיוחד עם מצות הדלקת נרות שבת (כמובן מדברי הגמרא במסכת שבת¹³¹), שע"י ניתוסף אור בכל ימי השבוע, וכן שמחה ו"שלום בית"¹³², ועד שפועל ענין השלום בכל העולם, ועד לשלימות ענין השלום כשיקויים היעוד¹³³ "לא ישא גוי אל גוי חרב וגו'", בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

ויש לעסוק בכהנ"ל בחיות ובתוקף כו',

וע"ד הסיפור הידוע¹³⁴ אודות חסיד של רבינו הזקן שלרגל עסקיו הי' צריך לגור בעיר הבירה (שהיתה נקראת פעם פעטערבורג, ועתה נקראת לעניגראד), ששאלו אותו איך הצליח להתגבר על הנסיונות שהיו לו בעיר הבירה (שלא נולד בה ולא הי' רגיל בכגו"ד), והשיב, שזה הי' ע"י גאווה — שכאשר בא אליו נסיון הי' עושה חשבון שלהיותו חסיד של אדמו"ר הזקן, איך מתאים לו לעשות דבר כזה, וע"י עמד בנסיון!

ואף שזהו ענין של גאווה — הרי זה ע"ד מארו"ל¹³⁵ "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אע"פ שלא לשמה [וכפי שמאריך הרמב"ם¹³⁶ שההתחלה היא שלא לשמה, בשביל ממתקים או ממון וכו'], שמתוך שלא לשמה בא לשמה", וכידוע הפירוש בזה¹³⁷, שה"תוך" והפנימיות של ה"שלא לשמה" הוא — "לשמה", והיינו, שאע"פ שבחיצונות עושה זאת שלא לשמה, בשביל ממון או כבוד וכו', הרי הפנימיות שבזה הוא "לשמה", ולכן, "מתוך שלא לשמה", מה"תוך" והפנימיות של ה"שלא לשמה", "בא לשמה", שהפנימיות באה לידי גילוי¹³⁸.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שהשלוחים — "שלוחו של אדם

(129) ספ"ב.
(130) משלי ו, כג.
(131) ראה שבת כג, ב ובפרש"י.
(132) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח ורס"ג.
(133) ישעי' ב, ד.
(134) ראה בית רבי ח"א פכ"ו (עד, א).
(135) וראה גם תו"מ חס"ו ע' 51. וש"נ.
(136) בפיהמ"ש שלו סנהדרין ר"פ חלק.
(137) ראה גם תו"מ חע"א ע' 34 הערה וש"נ.
(138) חסר הסיום (המו"ל).
(139) ראה גם תו"מ חע"א ע' 43. וש"נ.
(140) ראה גם תו"מ חע"א ע' 43. וש"נ.

כמותו¹³⁹ — שעולים לארץ הקודש יאמרו "לחיים", ונתן משקה להרה"ח ר' מרדכי מענטליק (שנוסע עם השלוחים ללוותם לאה"ק) לחלק לשלוחים].

* * *

כ. בהמשך להמבואר לעיל (סי"ד) בנוגע לפירוש רש"י על הפסוק "ועברתי בארץ מצרים", "בהעברה אחת כו'", שהי' זה באופן שהקב"ה עבר בכל המבואות ומבית לבית וכו' — יש להתעכב על דבר פלא שמצינו בפירוש רש"י, שנוגע גם לזמנינו זה:

על הפסוק¹⁴⁰ "ולא יהי' בכס נגף", מפרש רש"י: "אבל הווה הוא במצרים. הרי שהי' מצרי בביתו של ישראל, יכול ימלט, ת"ל, ולא יהי' בכס נגף, אבל הווה במצרי שבבתיכם. הרי שהי' ישראל בביתו של מצרי, שומע אני ילקה כמותו, ת"ל ולא יהי' בכס נגף".

ומזה מובן, שבזמן מכת בכורות היו יהודים שהכניסו מצריים בבתיהם, והיו גם יהודים שהלכו לבתיהם של מצריים.

כא. והגע עצמך:

בנ"י ידעו גודל רשעת מצרים — שהעבידו אותם בפרך כו', החל מאז ש"ויקם מלך חדש על מצרים"¹⁴¹,

הן להדעה שהי' "חדש ממש"¹⁴² — שבזה מודגשת הרשעות שלו, שלמרות שזה עתה נתמנה למלך, ועדיין לא הספיק לעשות שום דבר בעניני הנהגת המדינה, הנה הדבר הראשון שעושה הוא: "ויאמר אל עמו הבה נתחכמה לו וגו'"¹⁴³, לעשות צרות לבנ"י (אלא שמלביש זאת בטענה שכלית וכו'),

— וזוהי גם הוראה לימינו אלה, שצריך לידע שכל הכוונה של הגוי היא "הבה נתחכמה לו" —

והן להדעה "שנתחדשו גזירותיו"¹⁴² — שבזה מודגשת הרשעות שלו, שלמרות היותו המלך שבעצמו נהנה מהטובה של יוסף שהציל אותו ואת כל מצרים מהרעב, ע"י שאסף את התבואה בשבע שני השבע, וכן קיבל את ברכתו של יעקב (וראה שנתקימה בפועל) ש"יעלה נילוס לרגליו"¹⁴⁴ (ועד שניצל זאת לומר "לי¹⁴⁵ יאורי ואני עשיתני"...) הנה

(139) ברכות לר, ב (במשנה). וש"נ.
 (140) פרשתנו יב, יג.
 (141) שמות א, ח.
 (142) פרש"י עה"פ.
 (143) שם, ט.
 (144) פרש"י ויגש מז, יר"ד. וראה גם סה"מ תש"י ע' 121.
 (145) יחזקאל כט, ג.

— אף פעם לא הי' כזה שפל המצב שנעשו "עבדים כנעניים" ! ורק בגלל שהוא מתבייש לומר שהוא עבד כנעני, לכן אומר שזה "הישג דתי" !

זהו חושך כפול ומכופל, וכשאומרים שזוהי אתחלתא דגאולה, הרי זה בבחינת "שמים¹⁶¹ חושך לאור" ! — הם נמצאים בחושך זמן רב כל כך עד שנדמה להם שאין זה חושך אלא אור, וכידוע הסיפור¹⁶² אודות המרתף בקרעמנטשוק, שהיו שם אנשים שישבו זמן רב בחושך, וכשנכנס מישהו ואמר שהם יושבים בחושך, אמרו לו שזה אור ולא חושך, כי לאחרי שהורגלו לשבת בחושך זמן רב, נדמה להם שזה אור !

ולהעיר, שגם ענין זה שאומרים על חושך שזה אור יש לו שורש בקדושה (ככל הענינים שיש להם שורש בקדושה) — שהרי הכוונה היא להפוך את החושך לאור, ולעשות מחומריות העולם — גשמיות, ובאופן שתהי' הגברת הרוחניות על הגשמיות, ועד שהגשמיות תהי' כלי לרוחניות; אבל לעת עתה צריך לדעת שזהו חושך כפול ומכופל !

וכשיאמרו לו שירד מכסאו, הנה אם לא יטען שזה היפך הדמוקרטיא, בגלל שכבר יושב הרבה זמן על הכסא, אלא ירד מכסאו וישוב לביתו ללמוד תורה — אזי יראה שזה חושך !

כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים בכרכה, שסוכ"ס יקויים היעוד¹⁶³ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

כה. ההוראה מהמדובר לעיל בביאור פירוש רש"י — בנוגע להתעסקות בקירוב בנ"י לאבינו שבשמים, ולא לטעון שאין לו לרדת ממדריגתו כו' בשביל זה, כיון ש"דיו לעבד שיהא כרבו"¹⁶⁴, שהקב"ה ירד למצרים כדי להוציא יהודי שנמצא בביתו של מצרי — נכללה בשיחה המוגהת הנ"ל (סי"ד).

ובפרטיות יותר:

ישנו מי שטוען שהוא נמצא במעמד ומצב נעלה וכו', וכיון שלומד תורה, ש"אורייתא וקוב"ה כולא חד"¹⁶⁵, אין אצלו מציאות של עולם; "ניטץ קיין וועלט", "דאָלוי וועלט", אלא "אין עוד מלבדו"¹⁶⁶, ולכן טוען

(161) ישע"ה, ה, כ.
 (162) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ע' תפב. וראה גם ת"מ ח"פ ע' 76. וש"נ.
 (163) מיכה ז, טו.
 (164) ואתחנן ד, לה.
 (165) זהר הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג. וראה ע' תפב. וראה גם ת"מ ח"פ ע' 76. וש"נ.
 (166) ואתחנן ד, לה.
 (164) ברכות נח, ב. ועוד.

כג. וגודל הצרה שבזה — שכולם שותקים, ואין פוצה פה ומצפצף, כולל גם הרבנים, ששותקים ולא עושים שום דבר!

וכששואלים אותם מדוע אינם מוחים וכו', עונים, שהם לא עושים שום דבר ללא הוראה מארץ הקודש!

— האמת היא, שגם כשמגיעה הוראה שצריך לעשות דבר טוב, אזי אומר שלהיותו בחוץ-לארץ, אינו יכול להתערב בעניני ארץ ישראל, שהרי יש שם הרבה רבנים וכו'.

איך שייך לומר שאינו יכול לעשות מאומה ללא הוראה כו', כשמדובר אודות ענין שהוא בבחינת "לא תעמוד על דם רעך"¹⁵⁷, שזה אמור לאו דוקא כשדבר הסכנה נמצא בבית שלו, אלא אפילו כששומע שיש במקום אחר — במקום רחוק — מישוה שנמצא בסכנה, מוטל עליו החיוב "לא תעמוד על דם רעך". ועד"ו בנדו"ד, כששומע שרוצים להחזיר שטחים, שזהו ענין של סכנה וכו', ישנו החיוב "לא תעמוד על דם רעך"! ואעפ"כ, בנוגע לפועל — שותקים ולא עושים שום דבר, למרות שיודעים מה הי' כתוצאה מזה ש"כבשו פניהם בקרקע"!

ולכן בהכרח להרעיש על כהנ"ל, וכולי האי ואולי כו'. וזהו גם המענה לשואלים מדוע הנני עוסק בלהט ("איך קאָך זיך") בענין "מיהו יהודי" — כפי שרואים בפועל שעי"ז שהרעישו על מיהו יהודי, פעלו שסגרו "בתי חרושת" לגיור, ובכמה מקרים השתדלו לערוך לאח"ז גיור אמיתי; וגם פעלו שפלוני יודע כבר שאין לו מה להתגאות בזה (לכן משתדל לעשות זאת בחשאי, ואין להאריך בדברים המצערים).

כד. הסיבה לכך שהגיעו למצב ירוד כל כך, היא, כמדובר כמ"פ¹⁵⁸ שהאפשרות לעבור על "לא תגרעו"¹⁵⁹ (ועד לאופן שאומרים על כל דבר שלילי שזהו "הישג דתי") באה לאחרי שעוברים על "לא תוסיפו"¹⁵⁹ — לומר על המעמד ומצב דעתה שזוהי "אתחלתא"¹⁶⁰ דגאולה!

איך אפשר לומר שזוהי אתחלתא דגאולה! — האם הי' כדאי שיהודים יהיו בגלות 1900 שנה כדי לבוא למעמד ומצב כזה?! — אף פעם לא הי' מצב גרוע, שתלויים כל כך בגויים, כמו עכשיו! ואין זה מצד הגויים, אלא יהודים החליטו מצד עצמם שצריך לפחד מהגוי!

לאחרי כל זה הרי הוא כפוי טובה, ומשלם רעה תחת טובה — לגזור גזירות על בני".

ועתה רואים כבר בני" שהקב"ה מעניש את מצרים בכ"כ מכות, ועד שעבדי פרעה (שלא היו פראי-אדם, אלא חכמים) טוענים אליו: "עד מתי יהי' זה לנו למוקש... הטרם תדע כי אבדה מצרים"¹⁴⁶, ומשה רבינו אומר שתיכף תהי' מכה העשירית, מכת בכורות, כך, שאלו הם הרגעים האחרונים של הגלות, ותיכף ומיד יתגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו ויגאלם.

ולמרות שכל בני" יודעים זאת — הנה בנוגע לפועל, יכול להמצא יהודי שהולך וקורא למצרי שיבוא אל ביתו, כיון שיש לו רגשי נחיתות ("ער איז אַראָפּגעפּאַלן בא זיך") כלפי הגוי, ובפרט שאין זה סתם גוי, אלא גוי שהוא מבכורי מצרים, ולכן רוצה לשאת חן בעיניו, עי"ז שזימינו לביתו ויושיבו בראש השולחן!... — הוא אפילו לא אומר לו שיש עצה להתגייר ולהיות מ"ערב רב", ש"גם... עלה אתם"¹⁴⁷, כיון שמתבייש ביהדותו, אלא תיכף ומיד מכניסו לתוך ביתו.

זהו לכאורה בית יהודי, שבו ניתן מדם הפסח "על שתי המזוזות ועל המשקוף"¹⁴⁸, ובעל-הבית — יהודי דתי בחייו הפרטיים — יושב ואוכל מקרבן פסח, "צלי אש ומצות על מרורים"¹⁴⁹, אבל כשמסתכלים בתוך הבית לראות מי יושב שם, אזי רואים שיושב שם מצרי!...

— מלאך, אינו יכול להבחין בכך, כיון שרואה דם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ולכן יש צורך להטריח את הקב"ה שיבוא לבית זה, והקב"ה בא ורואה: אהה — יושב שם מצרי בראש השולחן —

והיהודי נותן לו לאכול קרבן פסח, אף שזהו דבר מופרך לגמרי — דממה-נפשך: אם אתה יהודי דתי, ולכן אתה שוחט את הפסח — הרי משה רבינו אמר בפירוש "כל בן נכר לא יאכל בו"¹⁵⁰; ואם אתה לא שומע בקול משה — מדוע אתה בכלל שוחט את הפסח?!

זאת ועוד:

נוסף לכך שיש יהודי שמכניס לביתו מצרי — יש גם יהודי שלא רוצה להיות בין יהודים, אלא הולך לביתו של מצרי!

והגע עצמך: מסופר במדרש¹⁵¹ שהיו אז יהודים שבמשך כל הזמן

(150) שם, מג.
(151) שמור"ר פי"ט, ה. שהש"ר פ"א, יב.
(ג).

(146) פרשתנו יו"ד, ז.
(147) פרשתנו יב, לח.
(148) שם, ז.
(149) שם, ח.

(157) קדושים יט, טז.
(158) ראה גם אנ"ק חכ"ו ע' מה. תו"מ
(159) ואתחנן ד, ב.
(160) ראה גם
ח"ע"ח ריש ע' 89. וש"נ.

"לא היו מקבלים עליהם למול", ורק "כיון שעשה משה את הפסח והי' ריחו מפעפע כו' נתכנסו אצל משה ואמרו לו בבקשה ממך האכילנו מפסחך, (ומשה) הי' אומר אם אין אתם נימולין אין אתם אוכלים, מיד נתנו עצמם ומלו". ולאחרי כל זה — שאפילו אלו שלא היו מקבלים עליהם למול, הסכימו כבר למול — ישנו יהודי שעדיין יושב בביתו של מצרי!

וכל זה — למרות שידוע שיתכן שבגלל זה ילקה יחד עם המצרי; רש"י אומר "שומע אני ילקה כמותו, ת"ל ולא יהי' בכס נגף", אבל היהודי הנ"ל לא ידע מזה, כך, שבלכתו לביתו של המצרי העמיד את עצמו בסכנה!

אך אעפ"כ, גם יהודי שנמצא במעמד ומצב הכי ירוד כו', הנה "ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא"¹⁵², ולכן הולך הקב"ה לביתו של המצרי ומציל אותו¹⁵³.

כב. וענין זה נוגע גם לזמננו זה:

ובהקדמה — שמספרים¹⁵⁴ ע"ד הצחות על מלמד ב"חדר" שלמד עם התלמידים אודות מכירת יוסף, וכדרך המלמדים בדורות שלפנינו [לא כמו בזמנינו, שהמלמד רק מפרש את הפסוק ונפטר לשלום], הסביר ותיאר היטב כל פרטי המאורע — שיוסף הי' בן זקונים, ויעקב עשה לו כתונת פסים, ואח"כ שלח אותו לראות את שלום אחיו, ובסופו של דבר השליכו אותו לבור שהיו בו נחשים ועקרים וכו' — באופן שנגע ביותר ללבו של הילד, עד כדי כך שהתחיל לבכות. אך בשנה הבאה, כשלמדו עוד הפעם את הסיפור של מכירת יוסף, תמה הילד ואמר: היי! ... מדוע אתה הולך לשם? הרי כבר היית שם בשנה שעברה, וראית מה שעשו לך, וא"כ, מדוע אתה הולך לשם עוד הפעם?! והפטיר: אם אתה הולך לשם, אזי מגיע לך כזה עונש! ...

ועד"ז בנדר"ד: למרות שידועים מה שהי' במצרים (כנ"ל בארוכה), הנה גם עתה, כאשר משה רבינו אומר שתיכף בא משיח ותהי' הגאולה, ישנם כאלו שרגש הנחיתות שלהם כלפי הגוי גדול כל כך עד שרודפים אחריו ומכניסים אותו לבית יהודי (בין בני"י), ונותנים לו פיסת-נייר שהוא יהודי, ואומרים לו: "אחינו אתה" ...!

וכמו"כ מתבטא רגש הנחיתות כלפי הגוי בכך שמחזירים גבולות

50 ואילך.

(152) סנהדרין מד, רע"א.

(153) ראה לקו"ש הנ"ל (בפנים ס"ד) ע' (154) ראה גם תו"מ חנ"ז ס"ע 106. וש"נ.

בטוחים, מחזירים נפט וכו', ועד שהחליטו שיחזירו כל שטח שיבקשו מהם! — מלכתחילה הם ינסו לעמוד בתוקף, אבל לפועל, יתנו כל מה שיבקשו, אלא שימשכו זאת הרבה זמן (אע"פ שאין תועלת במשיכת זמן גרידא, ואדרבה: ככל שנמשך הזמן יותר, הנה כאן יש עוד פצוע, וכאן יש דבר יותר גרוע רח"ל...).

ועד שמדובר גם בנוגע לירושלים העתיקה¹⁵⁵:

אותו אחד שרושם גויים בתור יהודים, אמר פעם, שירושלים היא עיר השלום, שגויים ויהודים גרים ביחד, וזאת, בה בשעה שישנם שם 65 אלף ערבים [מספר זה הי' פעם, וכיום יש מסתמא 70 אלף], ואילו יהודים יש רק 200 או 300 ולא יותר, והם אלו שאשמים בזה, ולא אלה שלא נותנים להם להתיישב בעיר העתיקה!

יתירה מזה, כפי שהנני מרעיש כבר חמש שנים שהחליטו להחזיר את ירושלים העתיקה, ורק מחפשים נוסח שלא ינקר את העינים, כדי שלא יורידו אותם מהכסאות...

— הטובים שבהם, שותקים לכל-הפחות, אך יש כאלו שמנסים להכחיש ולומר שלא חושבים על זה. —

ולאחרונה ניסו לבחון את דעת הקהל בענין זה, עי"ז שמישהו פירסם שלדעתו האישית (לא באופן רשמי בשם הממשלה), ירושלים צריכה להיות עיר הבירה של שלשת הדתות¹⁵⁶; זהו הנוסח שמצאו להחזיר את ירושלים העתיקה. ואח"כ בא א' מחברי הממשלה ופירסם באופן רשמי שזוהי דעתו, ומיד הכינו הכחשה שמעולם לא אמר זאת, כדי שאם יתעורר רעש מזה, אזי יפרסמו מיד את ההכחשה. ובכך ניסו לבחון מה תהי' התגובה של הקהל, וראו שזה לא נורא... כבר עבר שבוע שלם מאז, ואין פוצה פה ומצפצף, ואפילו אם מישהו מוחה — הרי זה רק בקול דממה דקה.

ועוד זאת, שעל הכל הם אומרים שזהו "הישג דתי"! כל שטח שמחזירים הרי זה הישג דתי, שאח"כ נעשה גם הישג צבאי... — אם היו מדברים בשם "קאָרל מאַרקס", מהיכי תיתי, אבל הם כביכול מדברים בשם התורה. — הוא נותן דף-נייר עם החתימה שלו, ועליו יכולים לכתוב מה שרוצים, כאילו שזהו ע"פ תורה, כולל גם — לתת לגוי אישור שהוא יהודי, באמרו, שזה עליו ועל צוואריו, ואכן זוהי האמת, שזה רק עליו ועל צוואריו! ...!

(155) ראה גם תו"מ חפ"א ע' 323. וש"נ.

(156) ראה גם תו"מ חס"ב ע' 244. וש"נ.